
GÜÇ ALAN ANALİZİ YÖNTEMİYLE ÖĞRENCİLERİN BAŞARILARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Selahattin YAVUZ

Doç. Dr., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler
Fakültesi, İşletme Bölümü,
ORCID: 0000-0003-3153-2774

Turgut KARABULUT

Arş. Gör. Dr., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler
Fakültesi, İşletme Bölümü,
ORCID: 0000-0001-8434-3614

Salim Sercan SARI

Arş. Gör. Dr., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler
Fakültesi, İşletme Bölümü,
ORCID: 0000-0003-2607-5249

Öz

Üniversite öğrencilerinin başarılarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmada güç alanı analizi yöntemiyle sürükleyici ve engelleyici güçler tanımlanmıştır. Bu amaç için 10' u demografik olmak üzere 45 sorudan oluşan anket Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerine uygulanmıştır. Anketlere verilen cevaplar SPSS paket programı kullanılarak değerlendirilmiş ve sonuçlar öğrencilerin demografik özellikleriyle karşılaştırılmıştır. Başarıya ulaşmak için engelleyici güçlerin sayısı sürükleyici güçlerin sayısından daha fazla olduğu görülmüştür. Başarıya etki eden zorlayıcıların gücünü artırmak ve engelleyicilerin gücünü azaltmak için güç alanı analizinden etkin bir araç olarak yararlanılabileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelime: Öğrenci, Başarı, Güç Alan Analizi.

DETERMINATION OF THE FACTORS AFFECTING THE SUCCESS OF STUDENTS THROUGH FORCE FIELD ANALYSIS

Abstract

In the study conducted to determine the factors that affect the achievement of university students, the restraining and driving forces were identified via force field analysis method. For this purpose, a questionnaire consisting of 45 questions, 10 of which were demographic, was applied to the students of Erzincan Binali Yıldırım University Faculty of Economics and

Administrative Sciences. The responses to the questionnaires were evaluated using the SPSS package program and the results were compared with the demographic characteristics of the students. In order to achieve success, it was seen that the number of restraining forces was greater than the number of driving forces. It has been concluded that power field analysis can be used as an effective tool in order to increase the power of compulsive and reduce the power of restraining.

Keywords: Student, Success, Force Field Analysis.

1. GİRİŞ

Nitelikli insan gücü ülkelerin en önemli kaynakları arasında yer almaktadır. Üniversiteler ise bu kaynağın güce dönüştürüldüğü kurumlardandır. Üniversite öğrenimi insanların eğitimlerinin değerli bir aşamasını oluşturmaktadır. İnsanların geleceğine doğru yön verebilmelerinde üniversitede aldıkları eğitim büyük rol oynamaktadır. Üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerin bilimsel düşünebilen, girişken, üretken ve problemleri çözme yeteneğine sahip bireyler olmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bundan dolayı öğrencilerin başarısına etki eden olumlu ve olumsuz faktörlerin belirlenmesi önem taşımaktadır. Barınma ihtiyacı, sosyal çevre, ekonomik durum, alışkanlıklar, aile, fakültede görevli öğretim üyesi ve diğer çalışanların davranışları gibi başarıya etki eden çeşitli faktörler bulunmaktadır. Başarının elde edilebilmesi için öğrencilerin akademik, sosyal ve kişisel faktörlerden bir bütün halinde olumlu etkilenmesi gerekmektedir.

Çalışmanın amacı öğrencilerin başarılarını etkileyen olumlu ve olumsuz faktörlerin güç alanı analiz yöntemiyle incelenmesidir. Bu amacı gerçekleştirmek için Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerine hazırlanan sorular anket aracılığıyla yöneltilmiş ve yanıtlar alınmıştır.

Lewin, 1920'lerden başlayarak 25 yıllık bir süre boyunca alan teorisi geliştirmiştir. Fizikteki alan teorisi üzerine çizim yaparak, "psikolojik veya sosyal bir durumda bir arada var olan gerçeklerin sırasının yaşam alanı" olarak görülebileceğini savunmuştur. Lewin' in alan teorisi, belirli bir zamanda davranışlarını etkileyen psikolojik güçleri içeren bir 'yaşam alanı' oluşturarak bireylerin ve grupların davranışlarını değiştirmenin temelini anlamak, tahmin etmek ve sağlamanın mümkün olduğunu belirtmiştir. Lewin başlangıçta bireysel davranışı anlamak için alan teorisi geliştirmiş, ancak daha sonra bunu grup davranışını analiz etmek ve değiştirmek için bir yöntem olarak kullanmıştır. Alan teorisi, Lewin' in çalışmalarının tamamında, onun ve arkadaşlarının, istenmeyen davranışları sürdüren güçleri anlamalarını ve olması gereken güçleri tanımlamalarını sağlayarak, önemli bir rol oynamıştır. Alan teorisi planlanan değişimin temelini oluşturmaktadır. Alan teorisi olmadan mevcut davranışı sürdüren güçleri anlamak ve değişimi sağlamak için değiştirilmesi gerekenleri tanımlamak mümkün değildir. Bundan dolayı sosyal bilimciler tarafından alan teorisinin genel anlayışı gittikçe artan bir şekilde büyümektedir (Burnes, Cooke, 2013).

Kurt Lewin (1948) tarafından oluşturulan güç alanı analizi, sınırlayıcı veya planlanmış bir değişimin karakterize ettiği bir durumda itici güçleri diyagramatik olarak göstermek ve değişikliği daha etkin bir şekilde planlamak için kullanılan bir tekniktir. Güç alan analizinin arkasındaki teoriye göre, herhangi bir anlaşmazlık durumunda karşı güçler iş başındadır. Güç alan analizinde ilk adım, yeni ve istenen bir duruma geçişi destekleyen ana itici güçleri belirlemektir. İkinci adım, her bir gücün önemini tahmin etmek ve onu temsil etmektir. Diyagram tamamlandığında mantık, değişikliğin ancak itici güçler sınırlayıcı güçlerden daha büyük olduğunda elde edilebileceğini belirtmektedir. Bu mantığı takip eden üçüncü adım, itici güçlerin artırılması, sınırlayıcı güçlerin azaltılması ve sınırlayıcı güçlerin itici güçlere dönüşmesi etkisine sahip olacak özel değişim hedefleri tasarlamaktır.

Güç alanı analizi, kurumsal bir ortamda davranışı hareketsiz bir alışkanlık ya da model olarak değil, ters yönde çalışan güçlerin dinamik bir dengesi olarak gören Kurt Lewin' in önerdiği gibi değişimi düşünmeye yönelik bir modeli temel almaktadır. İlişkili davranışa bu şekilde bakarak değişime karşı güçlerin toplamı (sınırlayıcı güçler) ile değişim güçlerinin toplamı (itici güçler) arasında bir dengesizlik meydana geldiğinde değişim meydana gelmektedir. Bir güç alanı analizi, herhangi bir sosyal durumun bu güçler arasında bir denge olduğunu varsaymaktadır. Bir dengesizlik, güçlerin herhangi birindeki büyüklük değişikliği veya yön değişikliği ile ya da yeni bir güç eklenerek meydana gelebilmektedir. Bir problemi teşhis etmek için kullanılan bu teknik, ele alınan herhangi bir alanın her iki tarafında da çalışan güçleri tanımlamaya yardımcı olmaktadır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Güç alan analizi ile ilgili literatürde farklı ülkelerde farklı alanlarda yapılan çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmalardan bir kısmı başarıyı etkileyen faktörleri belirlemek için yapılmıştır.

Miller (1967), 1966'da ABD Eğitim Ofisi için AA Liveright' in ABD Eğitim Ofisi'ne yaptığı yetişkin eğitimi çalışmasının bir parçası olarak yazmıştır. Dinamik sosyoloji ve psikoloji teorilerinin sıra dışı bir şekilde harmanlanmasının yetişkin eğitimi alanındaki araştırmacılar ve programcılar için büyük önem taşıdığına vurgu yapmaktadır. Makale, Abraham Maslow' un ihtiyaçlar hiyerarşisi, Kurt Lewin' in dinamik güç alanı teorisi ve W. L. Warner ve Herbert Gans' ın sosyal sınıf teorileri olmak üzere 3 teorik formül etrafında oluşturulmuştur. Analizde önerilen güç alanı anlayışı başlangıçta karar verme psikolojisini hesaba katmak için geliştirilmiştir. Bu nedenle çerçevenin yararlılığının araştırılması için muhtemelen yetişkin eğitime katılanlar tarafından "karar verme eylemi" araştırmasıyla başlanması gerektiğinden bahsedilmiştir. Araştırmada, anket sorusunun tam tersini yapmak için oldukça uzun derinlemesine görüşmeler yapılması ve yanıt veren kişiyi, muhtemel olanların listesinden bir alternatif seçmeye, seçim resmini en belirleyici ya da önemli olana kadar daraltmaya çalışılması gerektiği açıklanmıştır. Burada önerilen röportajlarda, bireysel kararına etki eden olumlu ve olumsuz güçlerin neler olduğu dikkate alınmaktadır. Yazar, araştırma ve programlama fikirlerinin, her bir sosyal sınıf ve sosyal ve kişisel gelişimin çeşitli

aşamalarındaki bireyler için bu teorilerin ima edilmesinin dikkatlice değerlendirilmesinden nasıl elde edilebileceğini göstermiştir. Belirtilen bu bulgularda düşünce ve eylem için bir model olarak kabul edildiğinden literatüre önemli bir katkı sunmaktadır.

Luh-Lan ve Lee (1997), çalışmalarında Singapur'da çalışan kadınlar üzerinde etkili olan başlıca ulusal yasa ve politikaların gelişimini izlemeye çalışmışlardır. Bu muhalif politikaların ortaya çıkardığı çatışmayı bir güç alanı analizi kullanarak incelemiş ve Singapur'da çalışan kadınlar için altta yatan sonuçları analiz etmişlerdir. Analiz, Singapur'un son birkaç on yılda kadınların işgücünde temsil edilmesinde olumlu bir artışa tanık olmasına rağmen, daha fazla sayıda kadının işgücüne katılmaya ikna edilebileceğini ortaya koymuştur.

Thomas (1985), güç alanı kavramını gözden geçirerek, stratejideki değişiklikler için iç ve dış güçlerin tartışarak ve kurumsal planlamada güç alanı analizinin kullanımı için kılavuzlar önererek güç alanı analizini stratejik yönetime genişletmiştir. Stratejideki değişikliklerin stratejik planlamanın ayrılmaz bir parçası olduğunu belirtmiştir.

Güç alanı analizinin, organizasyon geliştirme pratisyenleri tarafından yaygın olarak, bir kuruluştaki çalışma ilişkilerinde değişikliklerin lehine ve karşısına çıkan güçleri değerlendirmek için kullanılan bir teknik olduğunu vurgulamıştır. OD uygulayıcıları tarafından değerlendirilen güçlerin, genellikle stratejik planlamacıların karşılaştıkları güçlerden farklı olduğunu açıklamıştır. Bununla birlikte, stratejik değişikliklerin lehine ve karşısına çıkan güçlerin değerlendirilmesinin, stratejik yöneticilere yeni stratejilerin değerlendirilmesi ve uygulanmasında yeni bir fikir verebileceği sonucuna ulaşmıştır.

Hustedde ve Score (1995), teorik çalışmalarında güç alanı analizinden bahsetmişlerdir. Çalışmada güç alanı analizinin, üyelerin üzerinde anlaşılan hedeflere ulaşma olasılığını incelemelerini teşvik ettiği söylenmiştir. Güç alanı analizi grupların ulaşılması muhtemel olmayan hedeflere doğru çalışmaktan kaçınmalarına yardımcı olabilmektedir. Her durumda üç güç vardır: statükonun veya değişimin korunmasını teşvik eden güçler, değişime iten itici güçleri kullanmak ve değişime direnen sınırlayıcı güçler. Bir güç alanı analizi yapılırken, tartışma lideri hangi güçleri hedef veya amaç elde etmeye yardımcı olur ve hangi güçler engeller şeklinden 2 soru sormaktadır. Daha sonra tüm fikirler listelenerek kolaylaştırıcı, gruptan değiştirebilecekleri iki veya üç önemli sınırlama ve itici güç seçmesi yazılı olarak istenmektedir. Eğer grup hedefe karşı ivme oluşturmak için güçlerin etkilenebileceğini düşünüyorsa, hedefi gerçekçi bir şekilde takip edebilmektedir. Olmazsa, grup hedefi değiştirmeye veya düşürmeye ve başkalarını takip etmeye karar verebilmektedir. Teorik açıklama yapıldıktan sonra son olarak belirtilen prosedürü kullanmak için üç öneri ortaya atılmıştır. Bunlar güç alanı analizi 20 veya daha küçük gruplar halinde yapılmalıdır, tartışma konusundaki lider tarafsız bir kolaylaştırıcı gibi davranmalıdır ve katılımcılar açıklamaları düzeltmeye teşvik edilmelidir.

Baulcomb (2003), bugünün ulusal sağlık hizmetlerinin hızla değiştiğini ve yöneticilerinin idari sorumluluklarına daha fazla önem verildiğinden bahsederek değişimin yönetilmesinin, yeni bilgi ve öngörülerini yansıtmak için

bilgi oluşturma, edinme ve aktarma konusunda yetenekli olarak görüldüğünü açıklamıştır. Yazara göre temel kavramları tanımlamak çoğu zaman zordur ve rehberlik için değişim modelleri ve teorileri üzerine çizim yapılmasını gerekmektedir. Güç alanı analizinden gelen rehberliğin, değişim sürecinin karmaşıklığını ve direnen güçlerin planlama ve uygulama aşamalarına nasıl dahil edildiğini gösterdiği belirtilmiştir. Güç alanı analizi, hasta servisinin mevcut durumdan optimal olana geçişini değerlendirmek için kullanılmıştır. Lewin' in çözülme, harekete geçirme ve yeniden dondurma olarak adlandırılan 3 aşamalı güç alanı analizi modeli kullanılarak bu değişim sağlanmıştır. Bulgularda, ek finansman gerekmeden hasta servis taleplerini karşılamak amacıyla, aşamalı olarak meşgul bir servis ünitesinde vardiya yapısında değişiklik meydana getirmek için, personel, hastalar ve organizasyonda küçük çaplı bir değişimin faydalarını ortaya koymuştur. Birim içerisinde bakım sunumunu daha da arttırmak için yapılan uygulama ve süreçle ilgili sonuçlar çıkarılmıştır.

Schwering (2003), güç alanı analizinin geliştirilmiş bir versiyonunun kullanımını gözden geçirmiş ve OD uygulayıcısının planlanan değişim çabaları için taktikleri tanımlamasına ve doğrulamasına yardımcı olmak için yapılmıştır. Bu teknik, mevcut durum ile istenen gelecekteki durum arasındaki farkın karakterizasyonu ile başlamıştır. Belirtilen fark analizine dayanarak, hedefe doğru ilerlemeye yardımcı olan veya engelleyen güçlerin ortak araştırmasına başlamıştır. Bu analizin derinliğini ve genişliğini optimize etmek için deneme teknikleri kullanmıştır. Analizin ardından, planlama grubu, analizle yakından ilişkili eylem planları geliştirmiştir. Belirli bir eylem planının uygulanması karmaşık ve zor görünüyorsa, sorunlarını analiz etmek için yine güç kaynaklı bir analiz kullanılabilir. Tüm planlama ve problem çözmede olduğu gibi, arzu edilen bir kapanış aşaması, uygulama çabasının sonuçlarının değerlendirilmesini içermektedir. Bu değerlendirme, eylem planlarının gerçekten organizasyonu istenen hedeflere yaklaşıp yaklaşmadığını araştırmaktadır. Değerlendirme, planlamacıların yeni bir mevcut durum belirlemelerine ve dolayısıyla planlama sürecini yinelemelerine neden olabilmektedir. Sonuç olarak değiştirilmiş güç alanı tekniği, liderlere ve OD uygulayıcılarına çok değerli bir araç olabilmektedir. Bu yaklaşım aynı zamanda grupların, değişim çabasının aşırı basit veya tek boyutlu bir bakış açısından kaçınmasına yardımcı olmaktadır.

Gökçe (2005), çalışmasında sürükleyici ve engelleyici güçleri tanımlayarak, eğitimsel değişimlerin gerçekleştirilmesine katkı sağlamayı amaçlamıştır. Ağrı, Kayseri ve Bursa illeri merkez ilçelerinde görevli, 1008 ilköğretim okulu öğretmeninin görüşlerine başvurmuştur. Ulaşılan bulgularla katı bürokrasi, yetersiz teknoloji, kaynakların sınırlılığı ve dengesiz dağılımı nedeniyle Türkiye eğitim sisteminin toplumun beklentilerine cevap verecek durumda olmadığı ortaya koyulmuştur. Türkiye'de öğretmenlerin toplumun değişim beklentilerini sağlamak istedikleri belirtilmiştir. Ancak öğretmenlerin devam eden yapı ve işleyişin, buna engel olduğu inancında olduğu . Değişim yönetiminde farklı yöntem ve teknikler kullanılabilir. Güç alanı analizi tekniği değişimin başarılı bir biçimde gerçekleştirilmesinde etkili bir araç olarak kullanılabilir.

Thakkar vd. (2006), müşterilerin, öğrencilerin ve toplumun oluşturduğu yeni talepler ve zorluklar ışığında toplam kalite yönetimini kendi kendini finanse eden teknik kurumlarda benimseme potansiyelini araştırmayı amaçlamışlardır. Makalenin metodolojisinde teknik gereklilikleri ön planda tutan ve bunları çeşitli müşterilerin ve öğrencilerin gereksinimlerine bağdaştıran kalite fonksiyon yayılımı kullanımını sunmuşlardır. Temel kalite fonksiyon yayılımı modelinin bir uzantısı olarak kalite evi, fütüristik iyileştirmelerin kapsamında dört aşamalı bir KFY süreci ile incelemişlerdir. TKY uygulamasında yer alan zorlukları ise, güç alanı analizi yaklaşımını kullanarak araştırmışlardır. Bulgulara bakıldığında modern eğitim kurumu için teknik ve öğrencilerin gereksinimlerinin belirlendiği görülmüştür. Rekabetçi eğitimin çeşitli teknik gereksinimlerinin ciddiyeti hakkında bilgiler ulaşılmıştır. Her seviyede katma değeri arttırmak için sürekli iyileştirme, kültürel değişim ve finansal kaynakların etkin kullanımının ihtiyacını kabul etmektedir. Dolayısıyla çalışma TKY uygulamasının her aşamasında ele alınacak hususlarla ilgili bir anlayış geliştirmiştir.

Cronshaw (2008), Kurt Lewin'in çalışmasının eleştirel bir incelemesini sunduğu çalışmada, güç alanı analiz tekniğinde değerlendirilen itici ve kısıtlayıcı güçlerden ziyade, üç takım organizasyon alanı koşulunu (kolaylaştırmak, sınırlamak ve engellemek) tanımlamıştır. Çalışmada 31 organizasyon uzmanını, bir şirket birleşmesi vaka incelemesinde sunulan koşulları teşhis etme yetenekleri açısından değerlendirmiştir. Başarılı bir örgütsel birleşmeyi önleyebilecek engelleme koşullarının ciddiyetini düşürmeleri dışında, teşhis görevinin doğru olduğu belirtilmiştir. Sonuç kısmında, kurum teşhisinin faydası üzerinde son derece zararlı bir etkiye sahip olabilecek karar verme önyargısı ortaya koyulmuştur. Güç alanı teorisinin daha önceki yanlış anlamalarını düzeltmek ve organizasyon teşhisi için güncellenmiş ve kanıtlanabilir bir araç sağlamak için bütüncül bir döngüsel model önerilmiştir.

Swanson ve Creed (2014), örgütsel vaka örneklerinin ve ilgili yöntemlerin uygulamalı analizini yaparak Kurt Lewin' in güç alanı teorisinin doğal karmaşıklığını araştırmayı amaçlamışlardır. Metodolojide, karmaşık organizasyonel senaryoların güç alanı analizi de dahil olmak üzere danışmanlık araştırma alanında bir dizi araç uygulamışlardır. Ayrıca uygulamada yarı yapılandırılmış görüşmelere, yazar deneyimine, eleştirel yansıma ve literatür taramasından ortaya çıkan keşifler için onaylamaya başvurmuşlardır. Bulgularda, saha teorisinin örgütsel uygulamalarında iç ve dış güçlerin doğrusal temsilinin, değişim güçlerindeki ters vektörlerin paradoksunu tam olarak açıklamadığına ulaşılmıştır. Güç alanı geçirimsiz olmamakla birlikte dönüşebilmektedir. Ters ilke örnekleri ve etkileri bu analizde detaylı ve genişletilmiştir. Araştırmanın sonuçlarında, güç alanı analizinin ve örgütsel değişim literatüründe teşvik edilen ilgili değişim süreçlerinin eksik anahtar karmaşıklık riskini taşıdığı belirtilmiştir. Ters ilkenin dahil edilmesi, değişim için geçerli olan güçlerin bütünsel olarak anlaşılmasını sağlayabilmektedir.

Capatina vd. (2017), yazılım geliştirme şirketlerinde entelektüel sermaye varlıklarının stratejik yönetimi için Lewin'in Güç Alanı Analizi' ne dayanan kavramsal bir çerçeve sunmuşlardır. Çerçeve, yazılım şirketi yöneticilerinin

sürüş ve kısıtlama güçlerinin entelektüel sermaye sütunlarını nasıl etkilediğine ilişkin görüşlerini değerlendirmeyi mümkün kılmaktadır. Çalışmada 74 tane Romen yazılım geliştirme şirketinin bir örneğini incelemişlerdir. Şirketlerin entelektüel sermaye sütunlarına (insan, yapısal ve ilişkisel) dayanan itici ve kısıtlayıcı güçlerin yönetiminden faydalanmasına yardımcı olmayı amaçlamışlardır. Ölçülen itici güçlerin etkilerinin, her entelektüel sermaye sütunu için kısıtlayıcı güçlerden daha büyük olduğunu göstermişlerdir. Çerçevenin açıklayıcı gücünü göstererek katkı sağlamışlardır. Bundan dolayı çerçevenin, yöneticilerin organizasyonlarında etkin entelektüel sermaye yönetimi yoluyla değişimi yönlendirmelerine yardımcı olan bir araç sunduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, çalışmayla yazılım geliştirme şirketleri için değer yaratan değişikliklerin uygulanmasının nasıl teşvik edileceğini açıklamışlardır.

Smartt vd. (2018), Güç Alanı Analizi ve sistem mühendisliği hedeflerine ulaşmak için belirli bir sistem mühendisliği stratejisi çerçevesinin nasıl kullanılacağına genel bir bakış sunmuşlardır. Sistem mühendisliği stratejik karar vermeyi kolaylaştırmak için üst düzey bir model, bir dizi sınıf ve nitelik içermektedir. Güç alan analizi, bir varlığı, organizasyonu veya bireyi yönlendiren, belirli bir hedefe ulaşmak için engelleyici veya sürükleyici faktörlerin incelenmesidir. Çalışmada hem hedef formülasyonu hem de hedefin gerçekleştirilmesine yardımcı olacak belirli eylemlerin türetilmesi ve seçilmesi için tanımlanmış bir sürecin kullanımı ele alınmıştır. Sürece titizlik ve bütünlük kazandırmak için sistem mühendisliği kullanılmıştır. Model temelli sistem mühendisliğinin benimsenmesini içeren bir örnek verilmiştir. Güç alan analizi ile de bir kuruluşun hedefe ulaşmak için yapabileceği eylemleri belirlemeye yardımcı olan güçlü, sistematik ve ölçeklenebilir bir metodoloji sunulmuştur.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmanın amacı, İşletme, İktisat ve Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümü öğrencilerinin başarılarını olumlu ve olumsuz etkileyen faktörleri belirlemektir. Bu faktörleri tanımlayabilmek için güç alan analizi tekniği kullanılmıştır. Analizde kullanılmak üzere araştırmacılar tarafından güç alan analizi tekniğine uygun olarak anket oluşturulmuştur.

Araştırma tarama modeli kullanılarak durum ortaya çıkaran bir araştırmadır. Araştırma Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme, İktisat ve Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünde okuyan öğrencilere uygulanmıştır. Araştırmanın evrenin 960 öğrenci olarak tespit edilmiş olup, örneklem yeter sayısı (1) nolu denklem ile hesaplanarak 282 öğrenci olarak elde edilmiştir (Saracel, vd., 2002: 28). Araştırmaya 340 öğrenci katılmış olup ilgili anketi gönüllülük esasıyla doldurmuşlardır. Bu anketlerden 19'u eksik veya hatalı doldurulduğundan çalışmaya dâhil edilmemiştir. Toplam 321 anket verisi analiz edilmeye çalışılmıştır. Bu sayı aşağıda hesaplanan örneklem yeter sayıdan daha fazladır.

$$n = \frac{N}{1+(N \cdot \alpha^2)} = \frac{960}{1+(960 \cdot 0,05^2)} \cong 282 \text{ (örneklem yeter sayısı)} \quad (1)$$

Elde edilen veriler ışığında, öncelikle başarıyı sürükleyici güçler ile engelleyici güçlerin ortalamaları alınarak tespit edilmeye çalışılacaktır. Daha

sonra bu ortalamalar ile cinsiyet, yaş, öğrenim türü, sınıf, akademik not ortalamasına göre farklılıklar olup olmadığı t test ve tek-yönlü varyans analizleri ile tespit edilmeye çalışılacaktır.

4. BULGULAR

Yapılan analizler sonucunda elde edilen sonuçlar aşağıdaki tablolarda özetlenmeye çalışılmıştır.

Tablo 1. Demografik Bilgiler

Değişkenler		N	%	Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Kadın	172	53,6	Öğrenim Türü	Normal Ö.	188	58,6
	Erkek	149	46,4		İkinci Ö.	133	41,4
Yaş	18-20	57	17,8	Sınıf	1	11	3,4
	21-23	217	67,6		2	65	20,2
	24-26	43	13,4		3	127	39,6
	27 ve üzeri	4	1,2		4	118	36,8
GANO	0,00-0,50	3	0,9	Aile aylık geliri	1500 ve altı	64	19,9
	0,51-1,00	0	0		1501-2250	110	34,3
	1,01-1,50	4	1,2		2251-3000	58	18,1
	1,51-2,00	35	10,9		3001-4000	45	14,0
	2,01-2,50	139	43,3		4001-5000	26	8,1
	2,51-3,00	94	29,3		5001-6500	9	2,8
	3,01-3,50	35	10,9		6501-8000	6	1,9
	3,51-4,00	11	3,4		8001 ve üzeri	3	0,9
Öğrenci aylık geliri	300 ve altı	62	19,3	Barınma şekli	Devlet yurdu	134	41,7
	301-500	150	46,7		Özel yurt	14	4,4
	501-700	61	19,0		Özel ev	72	22,4
	701-1000	26	8,1		Aile yanı	95	29,6
	1001 ve üzeri	22	6,9		Akraba yanı	6	1,9
Burs durumu	Burs	63	19,6	Bölüm	İşletme	156	48,6
	Kredi	158	49,2		İktisat	70	21,8
	Hiçbiri	100	31,2		SBKY	95	29,6

Tablo 1' e göre öğrencilerin 172 si (%53.6) kadın, 149 ü ise (%46.4) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin 156 sı (%48.6) İşletme, 70 i (%21.8) İktisat ve 95 i (%29.6) Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümlerinde okumaktadır. Normal öğretimde okuyan öğrenci sayısı 188 (%58.6) iken ikinci öğretimde okuyan öğrenci sayısı 133 (%41.4) dir. Örnekleme dahil olan öğrencilerin 217 si 21-23 yaş aralığında (%67.6) yer almaktadır. Öğrencilerin GANO ları 1.51-3.00 (268 öğrenci) arasında yoğunlaşmaktadır. Öğrencilerin ailelerinin gelirinin 4000 lirayı pek geçmediği görülmektedir. Asgari ücretin altında geliri olan aile sayısı 64 dür. 273 (%85) öğrencinin gelirinin de 700 liranın altında kaldığı görülmüştür. Buna paralel olarak öğrencilerin 221 i (%68.8) burs ya da kredi almaktadır. Son olarak 148 (%46.1) öğrenci yurtda barınırken, 173 (%53.9) öğrenci ev de barınmaktadır.

Tablo 2. Başarıyı Sürükleyen Güçler ve Engelleyen Güçler İle İlgili Öğrencilerin Görüşleri

Başarıyı Sürükleyen Güçler	($\bar{X}$)	Başarıyı Engelleyen Güçler	($\bar{X}$)
İnternet vasıtasıyla bilgiye hızlı ulaşma	3,64	İşe girmede torpilin etkili olduğu algısı	3,86
Düzenli ders çalışma	3,45	Bölümün fazla mezun vermesi	3,75
Aileye karşı sorumluluk	3,43	Mezun olduktan sonra iş bulamama kaygısı	3,66
Erzincan'ın huzurlu ve sakin bir şehir olması	3,33	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi not geçme sistemi	3,49
Mezun olduktan sonra yüksek GANO gerektiren meslekte çalışma niyeti	3,33	Ara sınavların bir hafta gibi kısa bir sürede yapılması	3,40
Öğretim elemanlarının sağlıklı iletişim kurması	3,31	Derslere devam edememe	3,29
Öğretim elemanlarının ders anlatma yöntemi	3,28	Sayısal alt yapının olmaması	3,18
Çevreye karşı sorumluluk	3,15	Sınav kaygısı	3,13
Bölüm mezunlarının istihdam edebilecek yeni iş kollarının ortaya çıkması	3,10	Üniversiteye ulaşım zorluğu	2,99
Öğrenci danışmanlarının sağlıklı yönlendirmeleri	2,96	Sınavdan sınava ders çalışma	2,98
Fakültedeki ders çalışma ortamı	2,95	Sosyal medyada harcanan fazla vakit	2,79
		Lise alt yapısının zayıf olması	2,77
		Üniversite öncesi ders çalışma alışkanlığının olmaması	2,75
		Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesine adaptasyon sağlayamama	2,72
Genel	3,28	Genel	3,19

Tablo 2' ye göre İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin genel görüşlerine göre, 11 tane başarıyı sürükleyici güç bulunurken, başarıyı engelleyici güçler ise 14 tanedir. Bu güçlerin genel ortalamaları 3 ün üzerinde bulunmuştur. Bu da öğrencilerin bu güçlere oldukça önem verdiğini göstermektedir. Sürükleyici güçler ile engelleyici güçlerin bir denge halinde olduğu da genel ortalamalardan anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin başarısını sürükleyen güçleri; İnternet vasıtasıyla bilgiye hızlı ulaşma (3.64), Düzenli ders çalışma (3.45), Aileye karşı sorumluluk (3.43), Mezun olduktan sonra yüksek GANO gerektiren meslekte çalışma niyeti (3.33), Erzincan'ın huzurlu ve sakin bir şehir olması (3.33), Öğretim elemanlarının sağlıklı iletişim kurması (3.31), Öğretim elemanlarının ders anlatma yöntemi (3.28), Çevreye karşı sorumluluk (3.15), Bölümü mezunlarının istihdam edebilecek yeni iş kollarının ortaya çıkması (3.10), Öğrenci danışmanlarının sağlıklı yönlendirmeleri (2.96), Fakülte'deki ders çalışma ortamı (2.95) şeklinde sıralanabilir.

Öğrencilerin başarısını engelleyen güçleri; İşe girmede torpilin etkili olduğu algısı (3.86), Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi not geçme sistemi (3.49), Bölümün fazla mezun vermesi (3.75), Mezun olduktan sonra iş bulamama kaygısı (3.66), Ara sınavların bir hafta gibi kısa bir sürede yapılması (3.40), Derslere devam edememe (3.29), Sayısal alt yapının olmaması (3.18), Sınavdan sınava ders çalışma (2.98), Üniversiteye ulaşım zorluğu (2.99), Sınav kaygısı (3.13), Lise alt yapısının zayıf olması (2.77), Üniversite öncesi ders çalışma alışkanlığının olmaması (2.75), Sosyal medyada harcanan fazla vakit (2.79), Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'ne adaptasyon sağlayamama (2.72) şeklinde sıralanabilir.

Tablo 3. Başarıyı Sürükleyen Güçler İle İlgili Öğrencilerin Görüşleri

Başarıyı Sürükleyen Güçler	İşletme		İktisat		SBKY	
	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS
İnternet vasıtasıyla bilgiye hızlı ulaşma	3,49	1,344	3,84	1,431	3,74	1,385
Düzenli ders çalışma	3,21	1,485	3,64	1,572	3,71	1,465
Aileye karşı sorumluluk	3,40	1,358	3,41	1,575	3,49	1,557
Erzincan'ın huzurlu ve sakin bir şehir olması	3,21	1,499	3,64	1,445	3,31	1,537
Mezun olduktan sonra yüksek GANO gerektiren meslekte çalışma niyeti	3,32	1,489	3,50	1,451	3,24	1,569
Öğretim elemanlarının sağlıklı iletişim kurması	3,28	1,439	3,33	1,462	3,33	1,462
Öğretim elemanlarının ders anlatma yöntemi	3,10	1,456	3,44	1,510	3,44	1,486
Çevreye karşı sorumluluk	3,05	1,432	3,30	1,639	3,21	1,537
Bölüm mezunlarının istihdam edebilecek yeni iş kollarının ortaya çıkması	3,19	1,418	3,10	1,671	2,92	1,608
Öğrenci danışmanlarının sağlıklı	2,99	1,461	2,84	1,587	3,01	1,418

yönlendirmeleri						
Fakülte'deki ders çalışma ortamı	2,99	1,419	3,00	1,414	2,85	1,342
Genel	3,21	,827	3,38	,728	3,30	,725

Tablo 3' e göre öğrencilerin, 11 tane başarıyı sürükleyici güç bulunmaktadır.

İşletme bölümü öğrencilerinin başarısını sürükleyen güçleri; İnternet vasıtasıyla bilgiye hızlı ulaşma (3.49), Aileye karşı sorumluluk (3.40), Mezun olduktan sonra yüksek GANO gerektiren meslekte çalışma niyeti (3.32), Öğretim elemanlarının sağlıklı iletişim kurması (3.28), Düzenli ders çalışma (3.21), Erzincan'ın huzurlu ve sakin bir şehir olması (3.21), Bölümü mezunlarının istihdam edebilecek yeni iş kollarının ortaya çıkması (3.19), Öğretim elemanlarının ders anlatma yöntemi (3.10), Çevreye karşı sorumluluk (3.05), Öğrenci danışmanlarının sağlıklı yönlendirmeleri (2.99), Fakülte'deki ders çalışma ortamı (2.99) şeklinde sıralanabilir.

İktisat bölümü öğrencilerinin başarısını sürükleyen güçleri; İnternet vasıtasıyla bilgiye hızlı ulaşma (3.84), Düzenli ders çalışma (3.64), Erzincan'ın huzurlu ve sakin bir şehir olması (3.64), Mezun olduktan sonra yüksek GANO gerektiren meslekte çalışma niyeti (3.50), Öğretim elemanlarının ders anlatma yöntemi (3.44), Aileye karşı sorumluluk (3.41), Öğretim elemanlarının sağlıklı iletişim kurması (3.33), Çevreye karşı sorumluluk (3.30), Bölümü mezunlarının istihdam edebilecek yeni iş kollarının ortaya çıkması (3.10), Fakülte'deki ders çalışma ortamı (3.00), Öğrenci danışmanlarının sağlıklı yönlendirmeleri (2.84) şeklinde sıralanabilir.

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümü öğrencilerinin başarısını sürükleyen güçleri; İnternet vasıtasıyla bilgiye hızlı ulaşma (3.74), Düzenli ders çalışma (3.71), Aileye karşı sorumluluk (3.49), Öğretim elemanlarının ders anlatma yöntemi (3.44), Öğretim elemanlarının sağlıklı iletişim kurması (3.33), Erzincan'ın huzurlu ve sakin bir şehir olması (3.31), Mezun olduktan sonra yüksek GANO gerektiren meslekte çalışma niyeti (3.24), Çevreye karşı sorumluluk (3.21), Öğrenci danışmanlarının sağlıklı yönlendirmeleri (3.01), Bölümü mezunlarının istihdam edebilecek yeni iş kollarının ortaya çıkması (2.92), Fakülte'deki ders çalışma ortamı (2.85) şeklinde sıralanabilir.

Tablo 4. Başarıyı Engelleyen Güçler İle İlgili Öğrencilerin Görüşleri

Başarıyı Engelleyen Güçler	İşletme		İktisat		SBKY	
	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS
İşe girmede torpilin etkili olduğu algısı	3,75	1,435	3,86	1,537	4,05	1,402
Bölümün fazla mezun vermesi	3,59	1,528	4,04	1,529	3,79	1,565
Mezun olduktan sonra iş bulamama kaygısı	3,45	1,504	3,83	1,633	3,87	1,438
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi not geçme sistemi	3,61	1,541	3,26	1,689	3,47	1,597
Ara sınavların bir hafta gibi kısa bir sürede yapılması	3,36	1,435	3,34	1,645	3,52	1,550

Derslere devam edememe	3,14	1,491	3,51	1,587	3,39	1,490
Sayısal alt yapının olmaması	3,11	1,576	3,07	1,600	3,36	1,643
Sınav kaygısı	3,03	1,511	3,23	1,526	3,20	1,534
Üniversiteye ulaşım zorluğu	3,04	1,567	2,93	1,591	2,95	1,678
Sınavdan sınava ders çalışma	3,10	1,488	2,97	1,615	2,82	1,502
Sosyal medyada harcanan fazla vakit	2,82	1,484	2,93	1,722	2,63	1,444
Lise alt yapısının zayıf olması	2,88	1,623	2,66	1,452	2,65	1,513
Üniversite öncesi ders çalışma alışkanlığının olmaması	2,87	1,546	2,75	1,470	2,56	1,549
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesine adaptasyon sağlayamama	2,71	1,594	2,51	1,511	2,65	1,596
Genel	3,18	,791	3,18	,754	3,22	,753

Tablo 4'e göre öğrencilerin, 14 tane başarıyı engelleyici güç bulunmaktadır.

İşletme bölümü öğrencilerinin başarısını engelleyen güçleri; İşe girmede torpilin etkili olduğu algısı (3.75), Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi not geçme sistemi (3.61), Bölümün fazla mezun vermesi (3.59), Mezun olduktan sonra iş bulamama kaygısı (3.45), Ara sınavların bir hafta gibi kısa bir sürede yapılması (3.36), Derslere devam edememe (3.14), Sayısal alt yapının olmaması (3.11), Sınavdan sınava ders çalışma (3.10), Üniversiteye ulaşım zorluğu (3.04), Sınav kaygısı (3.03), Lise alt yapısının zayıf olması (2.88), Üniversite öncesi ders çalışma alışkanlığının olmaması (2.87), Sosyal medyada harcanan fazla vakit (2.82), Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesine adaptasyon sağlayamama (2.71) şeklinde sıralanabilir.

İktisat bölümü öğrencilerinin başarısını engelleyen güçleri; Bölümün fazla mezun vermesi (4.04), İşe girmede torpilin etkili olduğu algısı (3.86), Mezun olduktan sonra iş bulamama kaygısı (3.83), Derslere devam edememe (3.51), Ara sınavların bir hafta gibi kısa bir sürede yapılması (3.34), Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi not geçme sistemi (3.26), Sınav kaygısı (3.23), Sayısal alt yapının olmaması (3.07), Sınavdan sınava ders çalışma (2.97), Üniversiteye ulaşım zorluğu (2.93), Sosyal medyada harcanan fazla vakit (2.93), Üniversite öncesi ders çalışma alışkanlığının olmaması (2.75), Lise alt yapısının zayıf olması (2.66), Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesine adaptasyon sağlayamama (2.51) şeklinde sıralanabilir.

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümü öğrencilerinin başarısını engelleyen güçleri; İşe girmede torpilin etkili olduğu algısı (4.05), Mezun olduktan sonra iş bulamama kaygısı (3.87), Bölümün fazla mezun vermesi (3.79), Ara sınavların bir hafta gibi kısa bir sürede yapılması (3.52), Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi not geçme sistemi (3.47), Derslere devam edememe (3.39), Sayısal alt yapının olmaması (3.36), Sınav kaygısı (3.20), Üniversiteye ulaşım zorluğu (2.95), Sınavdan sınava ders çalışma (2.82), Lise alt yapısının zayıf olması (2.65), Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesine adaptasyon

sağlayamama (2.65), Sosyal medyada harcanan fazla vakit (2.63), Üniversite öncesi ders çalışma alışkanlığının olmaması (2.56) şeklinde sıralanabilir.

Tablo 5. Cinsiyete göre güç türleri görüşleri

Güç Türü	Değişken	N	Ortalama	Sig. (Anlamlılık)	
Sürükleyici	Cinsiyet	Kadın	172	3,3552	,065
		Erkek	149	3,1852	
Engelleyici		Kadın	172	3,2029	,789
		Erkek	149	3,1786	

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre görüş ortalamalarına bakıldığında başarıyı sürükleyici ve engelleyici güçlerin ortalamaları arasında bir farklılık bulunmamaktadır ($p= 0,065; 0,789>0,05$). Cinsiyetlere göre başarıyı sürükleyici güç ortalaması 3,27 olurken, başarıyı engelleyici güç ortalaması 3,19 olarak bulunmuştur. Her iki ortalamanın da birbirine yakın olduğu gözlenerek, bir denge hali olduğu söylenebilir. Ayrıca hem sürükleyici hem de engelleyici güçlere öğrencilerin önem verdiğini göstermektedir.

Tablo 6. Öğrenim Türüne göre güç türleri görüşleri

Güç Türü	Değişken	N	Ortalama	Sig. (Anlamlılık)	
Sürükleyici	Öğrenim Türü	Normal Öğretim	188	3,3082	,411
		İkinci Öğretim	133	3,2308	
Engelleyici		Normal Öğretim	188	3,2027	,720
		İkinci Öğretim	133	3,1696	

Öğrencilerin öğrenim türlerine göre görüş ortalamalarına bakıldığında başarıyı sürükleyici ve engelleyici güçlerin ortalamaları arasında bir farklılık bulunmamaktadır ($p= 0,411; 0,720>0,05$). Öğrenim türlerine göre başarıyı sürükleyici güç ortalaması 3,27 olurken, başarıyı engelleyici güç ortalaması 3,19 olarak bulunmuştur. Her iki ortalamanın da birbirine yakın olduğu gözlenerek, bir denge hali olduğu söylenebilir. Ayrıca hem sürükleyici hem de engelleyici güçlere öğrencilerin önem verdiğini göstermektedir.

Tablo 7. Yaşa göre güç türleri görüşleri

Güç Türü	Değişken	N	Ortalama	Sig. (Anlamlılık)	
Sürükleyici	Yaş	18-20 yaş	57	3,2787	,486
		21-23 yaş	217	3,2680	
		24-26 yaş	43	3,1818	
		27 yaş ve üzeri	4	3,2746	
Engelleyici	Yaş	18-20 yaş	57	3,0818	,647
		21-23 yaş	217	3,2269	
		24-26 yaş	43	3,1567	
		27 yaş ve üzeri	4	3,2857	

Öğrencilerin yaşlarına göre görüş ortalamalarına bakıldığında başarıyı sürükleyici ve engelleyici güçlerin ortalamaları arasında bir farklılık bulunmamaktadır ($p= 0,486; 0,647>0,05$). Yaşlara göre başarıyı sürükleyici güç ortalaması 3,25 olurken, başarıyı engelleyici güç ortalaması 3,19 olarak bulunmuştur. Her iki ortalamanın da birbirine yakın olduğu gözlenerek, bir denge hali olduğu söylenebilir. Ayrıca hem sürükleyici hem de engelleyici güçlere öğrencilerin önem verdiğini göstermektedir.

Tablo 8. Bölümlere göre güç türleri görüşleri

Güç Türü	Değişken	N	Ortalama	Sig. (Anlamlılık)	
Sürükleyici	Bölüm	İşletme	156	3,2110	,345
		İktisat	70	3,3778	
		SBKY	95	3,2998	
Engelleyici	Bölüm	İşletme	156	3,1810	,937
		İktisat	70	3,1780	
		SBKY	95	3,2151	

Öğrencilerin bölümlerine göre görüş ortalamalarına bakıldığında başarıyı sürükleyici ve engelleyici güçlerin ortalamaları arasında bir farklılık bulunmamaktadır ($p= 0,345; 0,937>0,05$). Bölümlere göre başarıyı sürükleyici güç ortalaması 3,30 olurken, başarıyı engelleyici güç ortalaması 3,19 olarak bulunmuştur. Her iki ortalamanın da birbirine yakın olduğu gözlenerek, bir denge hali olduğu söylenebilir. Ayrıca hem sürükleyici hem de engelleyici güçlere öğrencilerin önem verdiğini göstermektedir.

Tablo 9. Sınıflara göre güç türleri görüşleri

Güç Türü	Değişken	N	Ortalama	Sig. (Anlamlılık)	
Sürükleyici	Sınıf	1. sınıf	11	3,4091	,936
		2. sınıf	65	3,2967	
		3. sınıf	127	3,2539	
		4. sınıf	118	3,2719	
Engelleyici	Sınıf	1. sınıf	11	3,1558	,905
		2. sınıf	65	3,1452	
		3. sınıf	127	3,2307	
		4. sınıf	118	3,1786	

Öğrencilerin sınıflarına göre görüş ortalamalarına bakıldığında başarıyı sürükleyici ve engelleyici güçlerin ortalamaları arasında bir farklılık bulunmamaktadır ($p= 0,936; 0,905 > 0,05$). Bölümlere göre başarıyı sürükleyici güç ortalaması 3,31 olurken, başarıyı engelleyici güç ortalaması 3,18 olarak bulunmuştur. Her iki ortalamanın da birbirine yakın olduğu gözlenerek, bir denge hali olduğu söylenebilir. Ayrıca hem sürükleyici hem de engelleyici güçlere öğrencilerin önem verdiğini göstermektedir.

Tablo 10. Not Ortalamalarına göre güç türleri görüşleri

Güç Türü	Değişken	N	Ortalama	Sig. (Anlamlılık)	
Sürükleyici	AGNO	0,00-0,50	3	2,9394	,065
		1,01-1,50	4	2,9545	
		1,51-2,00	35	3,0502	
		2,01-2,50	139	3,3348	
		2,51-3,00	94	3,5697	
		3,01-3,50	35	3,6281	
		3,51-4,00	11	3,2746	
Engelleyici	AGNO	0,00-0,50	3	3,6667	,034
		1,01-	4	3,0357	

		1,50		
		1,51-2,00	35	3,4190
		2,01-2,50	139	3,2211
		2,51-3,00	94	3,2390
		3,01-3,50	35	2,8613
		3,51-4,00	11	2,7857

Öğrencilerin not ortalamalarına göre görüş ortalamalarına bakıldığında, başarıyı sürükleyici güçlerin ortalamaları arasında bir farklılık bulunmazken ($p=0,065>0,05$), başarıyı engelleyici güçlerin ortalamaları arasında bir farklılık bulunmuştur ($p= 0,034<0,05$). Not ortalaması 0,00-0,50 arasında olan öğrenciler ile not ortalaması 2,00-2,50 ve 2,51-3,00 arasında olan öğrencilerin görüşlerinde farklılık tespit edilmiştir. Not ortalaması 0,00-0,50 arasında olan öğrenciler başarıyı engelleyici güçler hakkında 3,67 lik bir görüş ortalaması ile daha olumsuz bir görüşe sahip oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin Aylık Gelirlerine göre güç türleri görüşleri

Güç Türü	Değişken	N	Ortalama	Sig. (Anlamlılık)
Sürükleyici	300 ve altı	62	3,3377	,246
	301-500	150	3,2967	
	501-700	61	3,3030	
	701-1000	26	2,9004	
	1001 ve üzeri	22	3,2626	
Engelleyici	300 ve altı	62	3,1099	,385
	301-500	150	3,2365	
	501-700	61	3,2417	
	701-1000	26	3,2313	
	1001 ve üzeri	22	2,9036	

Öğrencilerin aylık gelirlerine göre görüş ortalamalarına bakıldığında başarıyı sürükleyici ve engelleyici güçlerin ortalamaları arasında bir farklılık bulunmamaktadır ($p= 0,246; 0,385>0,05$). Bölümlere göre başarıyı sürükleyici

güç ortalaması 3,22 olurken, başarıyı engelleyici güç ortalaması 3,15 olarak bulunmuştur. Her iki ortalamanın da birbirine yakın olduğu gözlenerek, bir denge hali olduğu söylenebilir. Ayrıca hem sürükleyici hem de engelleyici güçlere öğrencilerin önem verdiğini göstermektedir.

Tablo 12. Barınma Şekillerine göre güç türleri görüşleri

Güç Türü	Değişken	N	Ortalama	Sig. (Anlamlılık)	
Sürükleyici	Barınma	Devlet Yurdu	134	3,3899	,161
		Özel Yurt	14	3,3140	
		Özel Ev	72	3,1301	
		Aile Yanı	95	3,1940	
		Akraba Yanı	6	3,5455	
Engelleyici	Barınma	Devlet Yurdu	134	3,2273	,852
		Özel Yurt	14	3,1964	
		Özel Ev	72	3,2086	
		Aile Yanı	95	3,1111	
		Akraba Yanı	6	3,3214	

Öğrencilerin barınma şekillerine göre görüş ortalamalarına bakıldığında başarıyı sürükleyici ve engelleyici güçlerin ortalamaları arasında bir farklılık bulunmamaktadır ($p= 0,161$; $0,852>0,05$). Bölümlere göre başarıyı sürükleyici güç ortalaması 3,32 olurken, başarıyı engelleyici güç ortalaması 3,21 olarak bulunmuştur. Her iki ortalamanın da birbirine yakın olduğu gözlenerek, bir denge hali olduğu söylenebilir. Ayrıca hem sürükleyici hem de engelleyici güçlere öğrencilerin önem verdiğini göstermektedir.

Tablo 13. Burs Durumlarına göre güç türleri görüşleri

Güç Türü	Değişken	N	Ortalama	Sig. (Anlamlılık)	
Sürükleyici	Burs Durumu	Burs	63	3,2451	,951
		Kredi	158	3,2808	
		Hiçbiri	100	3,2746	
Engelleyici	Burs Durumu	Burs	63	3,1867	,588
		Kredi	158	3,2333	
		Hiçbiri	100	3,1258	

Öğrencilerin burs durumlarına göre görüş ortalamalarına bakıldığında başarıyı sürükleyici ve engelleyici güçlerin ortalamaları arasında bir farklılık bulunmamaktadır ($p= 0,951$; $0,588>0,05$). Bölümlere göre başarıyı sürükleyici güç ortalaması 3,27 olurken, başarıyı engelleyici güç ortalaması 3,18 olarak bulunmuştur. Her iki ortalamanın da birbirine yakın olduğu gözlenerek, bir denge hali olduğu söylenebilir. Ayrıca hem sürükleyici hem de engelleyici güçlere öğrencilerin önem verdiğini göstermektedir.

Tablo 14. Aile Aylık Gelilerine göre güç türleri görüşleri

Güç Türü	Değişken	N	Ortalama	Sig. (Anlamlılık)	
Sürükleyici	Aile Aylık Gelir	1500 ve altı	64	3,3620	,267
		1501-2250	110	3,2765	
		2251-3000	58	3,3289	
		3001-4000	45	3,1935	
		4001-5000	26	3,4008	
		5001-6500	9	2,6477	
		6501-8000	6	2,8909	
		8001 ve üzeri	3	3,0000	
Engelleyici	Aile Aylık Gelir	1500 ve altı	64	3,1328	,751
		1501-2250	110	3,1955	
		2251-3000	58	3,1658	
		3001-4000	45	3,3821	
		4001-5000	26	3,1577	
		5001-6500	9	2,9388	
		6501-8000	6	2,9429	
		8001 ve üzeri	3	3,3333	

Öğrencilerin bölümlerine göre görüş ortalamalarına bakıldığında başarıyı sürükleyici ve engelleyici güçlerin ortalamaları arasında bir farklılık bulunmamaktadır ($p= 0,267; 0,751>0,05$). Bölümlere göre başarıyı sürükleyici güç ortalaması 3,14 olurken, başarıyı engelleyici güç ortalaması 3,16 olarak bulunmuştur. Her iki ortalamanın da birbirine yakın olduğu gözlenerek, bir denge hali olduğu söylenebilir. Ayrıca hem sürükleyici hem de engelleyici güçlere öğrencilerin önem verdiğini göstermektedir.

5. SONUÇ

Üniversite öğrencilerinin başarılarını etkileyen sürükleyici ve engelleyici temel faktörleri tespit etmek ve bunların söz konusu öğrencilerin başarıları ve/veya başarısızlıkları üzerindeki etkilerinin büyüklüğünü ve yönünü belirlemeyi amaçlayan bu çalışma, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme, İktisat ve Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma ile öğrencilerin başarılarını etkileyen sürükleyici güçler ve engelleyici güçler belirlenerek öğrencilere ve akademisyenlere bu konuda ışık tutması hedeflenmiştir.

Öğrencilerin başarılarını sürükleyici 11 tane güç bulunmuştur. Başarıyı sürükleyici güçlerin Fakülte öğrencileri genel ortalaması 3.28, İşletme bölümü öğrencileri genel ortalaması 3.21, İktisat bölümü öğrencileri genel ortalaması 3.38, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümü öğrencileri genel ortalaması 3.30 çıkmıştır. Bu ortalama öğrencilerin bu güçlere oldukça önem verdiğini göstermektedir.

Öğrencilerin başarılarını engelleyici 14 tane güç bulunmuştur. Başarıyı engelleyici güçlerin Fakülte öğrencileri genel ortalaması 3.19, İşletme bölümü öğrencileri genel ortalaması 3.18, İktisat bölümü öğrencileri genel ortalaması 3.18, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümü öğrencileri genel ortalaması 3.22 çıkmıştır. Bu ortalama da öğrencilerin verdiği önemi göstermektedir. Öğrenciler başarıyı sürükleyici güç olarak "internet vasıtasıyla bilgiye hızlı ulaşma" yı en yüksek ortalama (3.64) ile güç olarak seçerken, "fakülte'deki ders çalışma ortamı" nı en düşük ortalama (2.95) ile güç olarak seçmiştir.

Öğrenciler başarıyı engelleyici güç olarak "işe girmede torpilin etkili olduğu algısı" yı en yüksek ortalama (3.86) ile güç olarak seçerken, "Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesine adaptasyon sağlayamama" nı en düşük ortalama (2.72) ile güç olarak seçmiştir.

Öğrencilerin görüşleri not ortalamalarına göre kıyaslandığında, başarıyı engelleyici güçlerin ortalamaları arasında bir farklılık bulunmuştur. Not ortalaması 0,00-0,50 arasında olan öğrenciler ile not ortalaması 2,00-2,50 ve 2,51-3,00 arasında olan öğrencilerin görüşlerinde farklılık tespit edilmiştir. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi başarı not ortalaması 2,00 dan daha düşük bir ortalamaya sahip olan öğrencileri "başarısız" olarak adlandırmaktadır. Not ortalaması 0,00-0,50 arasında olan (başarısız) öğrenciler başarıyı engelleyici güçler hakkında 3,67 lik bir görüş ortalamasına sahiptir. Bu öğrenciler başarılarını engelleyen güçleri genel ortalamaya göre yüksek bir ortalama ile belirtmişlerdir.

Daha nitelikli hizmet vermeyi çabalayan üniversiteler eğitim ve öğretim sundukları öğrencilerin arzu ve ihtiyaçlarına yönelerek bunu başaracaklarını bilmektedirler. Kaliteli bir akademik kadro, elverişli bir kampüs ortamı ve etkin bir öğrenci kitlesi üniversitelerde akademik ve sosyal stratejilerin gelişmesinde sürükleyici güçler için önemli ipuçları vermektedir. Araştırmanın bulguları değerlendirilirken, dikkate alınması gereken bazı engelleyici güçler de söz konusudur. Elde edilen bulgular Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi

ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme, İktisat ve Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü öğrencilerinin beklentilerine yönelik sonuçlardır. Bundan dolayı bulguların diğer yükseköğretim kurumları için genelleştirilebileceği beklenemez. Sonuçların genelleştirilebilmesi için farklı yükseköğretim kurumunu kapsayacak ve farklı kültürlerde yetişmiş öğrencileri de içine alacak şekilde çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Gelecek dönemlere yönelik olarak uygulanması planlanan eğitim ve öğretim programlarında yapılan bu çalışma sonucunda elde edilen bulgulardan yararlanılarak hazırlanacak eğitim programlarıyla öğrencilerin daha etkin olması sağlanabilecektir. Çalışmanın daha sonra gerçekleştirilecek çalışmalara örnek olması en büyük dileğimizdir.

KAYNAKÇA

- Baulcomb, J. S. (2003), "**Management of change through force field analysis**", *Journal of nursing management*, Volume:11, Issue:4, pp.275-280.
- Burnes, B., & Cooke, B. (2013), "**Kurt Lewin's Field Theory: A Review and Re-evaluation**", *International journal of management reviews*, Volume:15, Issue:4, pp.408-425.
- Capatina, A., Bleoju, G., Matos, F., & Vairinhos, V. (2017), "**Leveraging intellectual capital through Lewin's Force Field Analysis: The case of software development companies**", *Journal of Innovation & Knowledge*, Volume:2, Issue:3, pp.125-133.
- Cronshaw, S. F., & McCulloch, A. N. (2008), "**Reinstating the Lewinian vision: From force field analysis to organization field assessment**", *Organization Development Journal*, Volume:26, Issue:4, pp.89.
- Gökçe, F. (2005), "**Bir değişim aracı olarak güç alanı analizi tekniği ve eğitimsel değişimin yönetimi**", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, Cilt:11, Sayı:3, ss.327-354.
- Hustedde, R., & Score, M. (1995), **Force-Field Analysis: Incorporating Critical Thinking in Goal Setting**, CD practice.
- Lewin, K. (1948), **Resolving social conflicts; selected papers on group dynamics**.
- Luh Lan, L., & Lee, J. (1997), "**Force-field analysis on policies affecting working women in Singapore**", *Journal of Management Development*, Volume:16, Issue:1, pp.43-52.
- Miller, H. L. (1967), "**Participation of adults in education**", Occasional paper, Volume:14.
- Saracel, N., Özkara, B., Karakaş, M., Özdemir, Ş., Yelken, R., Dünder, S., & Karaca, Y. (2002), "**Afyon İli Tüketim Analizi, Tüketici Davranışları ve Eğilimleri**". Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayınları, Cilt:27, ss.28.
- Schwering, R. E. (2003), "**Focusing leadership through force field analysis: new variations on a venerable planning tool**". *Leadership & Organization Development Journal*, Volume:24, Issue:7, pp.361-370.
- Smartt, C., Casey, W., & Ferreira, S. (2018), "**Using Force-Field Analysis as Part of Systems Engineering Strategy to Achieve Goals**", In INCOSE International Symposium, Volume:28, Issue:1, pp. 1420-1432.
- Swanson, D. J., & Creed, A. S. (2014), "**Sharpening the focus of force field analysis**". *Journal of change management*, Volume:14, Issue:1, pp.28-47.
- Thakkar, J., Deshmukh, S. G., & Shastree, A. (2006), "**Total quality management (TQM) in self-financed technical institutions: a quality function deployment (QFD) and force field analysis approach**", *Quality Assurance in Education*, Volume:14, Issue:1, pp.54-74.
- Thomas, J. (1985), "**Force field analysis: A new way to evaluate your strategy**", *Long range planning*, Volume:18, Issue:6, pp.54-59.

<http://lms.aspira.org/sites/default/files/Force%20Field%20Analysis.pdf> (Eriřim Tarihi: 14/04/2019).